

Verplichte thema's voor de PE-periode 2025-2027

In deze notitie worden de drie verplichte thema's voor de PE-periode 2025-2027 nader toegelicht. De verplichte thema's zijn: interpersoonlijke effectiviteit, pensioen en Artificial Intelligence.

1. Interpersoonlijke effectiviteit

Beroepsprofiel en eindtermen

Interpersoonlijke effectiviteit is noodzakelijk om als actuaris het beroep goed te kunnen uitoefenen. In het beroepsprofiel van de actuaris en actuariële analist is 'communiceren' één van de generieke kerntaken. Ook overige kerntaken, zoals project- en procesbesturing, vragen om competenties en vaardigheden op het gebied van interpersoonlijke effectiviteit.

Er is gekozen voor aansluiting bij het brede begrip 'interpersoonlijke effectiviteit', om alle leden aanknopingspunten te bieden, die passen bij hun persoonlijke ontwikkeling.

In de eindtermen voor de actuaris AG wordt de competentie 'interpersoonlijke effectiviteit' nader uitgewerkt in twee deelonderwerpen:

- 1) Resultaatgericht samenwerken en
- 2) Communicatie.

Het volgende is te lezen in deze eindtermen:

Resultaatgericht samenwerken

Binnen een (multidisciplinair) teamverband bijdragen aan een gezamenlijk resultaat of probleemoplossing, ook wanneer de samenwerking een onderwerp betreft dat niet direct van persoonlijk belang is.

Niveau: initieert zelf een constructieve samenwerking met anderen, vraagt hen om input, deelt op eigen initiatief kennis, informatie en ideeën, informeert actief waar hij/zij van nut kan zijn, kan stressbestendig in een team functioneren en stelt zich flexibel op.

Communicatie

Is in staat meningen, ideeën en feiten op effectieve wijze onder woorden te brengen, op schrift te stellen en te presenteren. Is in staat op actieve en effectieve wijze te reageren op behoeften en gevoelens van anderen.

Niveau: zorgt ervoor dat anderen hem/haar goed en aandachtig blijven volgen, past zo nodig zijn/haar (mondelijke en/of schriftelijke) taalgebruik aan afhankelijk van de doelgroep en de reacties van anderen. Geeft gevraagd en ongevraagd feedback aan anderen en helpt hen beter te worden. Communiqueert zowel in de Nederlandse als Engelse taal. Weet te onderhandelen en is resultaatgericht in gesprekken.

Breed thema en op meerdere vlakken toe te passen

Interpersoonlijke effectiviteit is een belangrijk en breed thema dat op meerdere vlakken (samenwerken, communicatie) binnen het beroep van de actuaris en de actuariële analist een rol kan spelen. Hoe je als professional jouw interpersoonlijke effectiviteit kan ontwikkelen is persoonlijk. Dit thema leent zich uitstekend als verplicht onderwerp, omdat iedereen dit thema op zijn of haar eigen situatie kan toepassen. Een startende professional kan zich bijvoorbeeld richten op de basisbeginselen van communicatie en leren welke verschillende stijlen er zijn. Het herkennen en inzetten van deze stijlen bij verschillende persoonlijkheidstypes vergroot de interpersoonlijke effectiviteit. Een professional die al wat meer ervaring heeft zou zich kunnen richten op resultaatgericht samenwerken in de vorm van het aansturen van een team. Ook het geven en ontvangen van feedback wordt vaak als lastig ervaren, zowel voor de startende als de meer ervaren professional. Ook dit kan een onderwerp zijn binnen het thema Interpersoonlijke effectiviteit.

2. Pensioen

Eindtermen

In de eindtermen van de actuaris wordt 'Pensioen' als één van de kennisdomeinen genoemd. Iedere actuaris moet het Nederlandse pensioenstelsel op hoofdlijnen kennen. Volgens de website van het Actuarieel Genootschap geldt het volgende: "*Actuariële professionals (actuarieel rekenaars, actuarieel analisten en actuarissen) kwantificeren, analyseren en verduidelijken complexe financiële, bedrijfseconomische en maatschappelijke vraagstukken, op het gebied van verzekeringen, pensioenen, zorg en klimaat, adviseren over mogelijke scenario's en ontwikkelen zakelijke en praktische oplossingen.*"

Maatschappelijk thema

Pensioen is altijd al een belangrijk maatschappelijk onderwerp geweest binnen het actuariële werkveld. Het onderwerp is erg actueel, zeker nu de Wet toekomst pensioenen ('Wtp') op 1 juli 2023 in werking is getreden. Alle pensioenregelingen moeten uiterlijk 1 januari 2028 worden aangepast. De Wtp heeft vergaande gevolgen voor werknemers, werkgevers, pensioenuitvoerders en pensioenuitvoeringsorganisaties, maar heeft ook impact op de jaarverslaggeving en de rol van de actuaris en accountant daarbij.

Verschillende invalshoeken

De gevolgen van de Wtp hebben een breed bereik en raken daarmee diverse disciplines en aandachtsgebieden (actuarieel, fiscaal, juridisch, communicatie, ondernemingen, pensioenfondsen, uitvoeringsorganisaties, deelnemers, gepensioneerden, etc.). Alleen al rondom het onderwerp Wtp zijn meerdere invalshoeken mogelijk, om verbreding dan wel verdieping te bewerkstelligen. Maar de invulling van het verplichte onderwerp Pensioen hoeft niet per se gerelateerd te zijn aan de Wtp. Men kan ook een andere invalshoek kiezen, bijvoorbeeld door te kijken naar:

- de verschillen binnen de EU m.b.t. pensioen
- de verschillende manieren van financieren
- de maatschappelijke rol van pensioen
- de verwachte (on)zekerheid over de hoogte van het belegde pensioenkapitaal en de (te verwachten) pensioenuitkering
- de verwachte stijging/ daling van de pensioenleeftijd.

Kortom: Pensioen is een relevant maatschappelijk thema, met mogelijkheden tot verbreding naar verschillende andere disciplines en/ of verdieping in de meer technische en actuariële aspecten.

3. Artificial Intelligence (AI)

Relevantie

In de dagelijkse gang van zaken is AI al bijna niet meer weg te denken: virtuele assistenten, zoekmachines, gezichtsherkenning, etc. Ook voor de actuariële professional is AI een belangrijk thema. In de huidige PE-cyclus is "Data" één van de drie verplichte thema-onderwerpen.

Eindtermen

In de eindtermen wordt rondom de kerntaak "Data Science" o.a. het volgende beschreven: "*Kent de basistheorie en achtergrond van Data Science, het Artificial Intelligence landschap, met toepassing van gangbare algoritmes en technieken zoals Machine Learning*".

Het thema AI blijft toenemen aan populariteit en relevantie, niemand kan er nog omheen. Maar wat AI precies voor impact gaat hebben op mens en samenleving, blijft voorsnog gissen.

Verschillende invalshoeken

Het AI landschap is een breed en interessant domein waar de actuariële professional veel mee in aanraking komt, denk bijvoorbeeld aan de volgende vragen:

- Welke verschillende technieken zijn er die ten grondslag liggen aan AI (theorie)?
- Hoe waarborg je de kwaliteit en begrijpelijkheid van de AI-modellen, inclusief het gebruik van de juiste data (governance)?
- Welke ethische bezwaren zijn er rondom het gebruik van AI (in relatie tot General Data Protection Regulation)?
- Hoe kun je AI-technieken op een verantwoorde manier toepassen? (denk aan bias, fairness etc.)
- Hoe kun je met AI-technieken de nauwkeurigheid van actuariële modellen vergroten, zodat ze een toegevoegde waarde bieden voor de maatschappij en het bedrijfsleven?
- Welke wetgeving/ kaders zijn er rondom AI (toezicht)?

Al deze onderwerpen zijn van invloed op het werk(veld) van de actuariële professional. Waar IFRS17 actuariaat en accountancy nader heeft samengebracht, zal AI ervoor zorgen dat er meer interdisciplinair wordt samengewerkt, bijvoorbeeld door actuariaat en IT.